

Người Phụ Nữ Mạnh Mai và Những Cán Bộ Hải Quan Hồng Hách

DS Mai Đông Thành

Bánh máy bay vừa chạm phi đạo, không khí nhộn nhạo hẳn lên. Dù đã được nhắc nhở là ngồi yên cho tới khi máy bay ngừng hẳn, những tiếng lách cách mở khoá bụng cũng vẫn vang lên đâu đó. Và trong khi máy bay còn từ từ lăn bánh vào trạm nhiều người đã đứng bật dậy, kêu gọi nhau, lôi kéo valise trên cao xuống để chuẩn bị sẵn sàng. Đa số đều lộ vẻ nôn nóng.

Cửa máy bay vừa mở là đoàn người đã chen chúc nhau đi xuống, bước vội lên xe bus để được đưa vào nhà ga. Và rồi tất cả đều phải ngừng lại, xếp hàng dài rỗng rảnh trước các trạm hải quan. Chẳng ai bảo ai mà không khí bỗng dưng yên lặng một cách bất ngờ. Có lẽ mọi người đều mang tâm trạng hồi hộp chờ tới phiên mình. Chợt một giọng phụ nữ cất lên không lớn lắm nhưng cũng đủ lớn như cổ tình cho nhiều người chung quanh đều nghe thấy:

-Phi trường quốc tế ở đâu cũng mát mẻ, có mỗi Tân Sơn Nhất của mình là nóng quá. Không chỉ tôi, mà mọi người đều giật mình quay nhìn người vừa phát biểu. Một người can nho nhỏ:

-Chị đừng nói lớn quá, coi chừng cán bộ họ nghe thấy.

Không ngờ chị lại trả lời tinh bơ:

-Trời ơi, tôi thấy nóng thì tôi nói nóng, có gì đâu mà sợ.

Thế rồi tới phiên chị bước lên. Vừa đưa giấy tờ chị vừa nửa cười nửa nghiêm nói:

-Ồ, đâu cũng nóng, chỉ có chỗ cán bộ ngồi là mát quá.

Biết bị châm chích vì cái máy lạnh dưới chân, nhưng tên cán bộ trẻ tuổi không biết nên phản ứng thế nào, chỉ nhìn chị một chút, rồi hậm hực trả lại giấy tờ, cho qua.

Đến quầy soát hành lý, chị cùng người nhà lôi kéo, đẩy theo khá nhiều valise, thùng, bọc linh kính, tổng cộng cũng đến mười món, từ từ chất lên quầy đi qua máy kiểm soát. Trong khi tên cán bộ phụ trách đang theo dõi qua máy thì một nữ cán bộ đứng đằng sau bước ra lớn tiếng ra lệnh cho tên cán bộ tiếp nhận:

-Đẩy tất cả các thùng này vào kho.

Mọi người đều quay lại nhìn. Không ngờ chị cũng lớn tiếng lại :

-Chị nói gì nói lại coi? Tại sao hàng của tôi mà lại đẩy vào kho của chị? Tôi cấm chị không được đẩy hành lý của tôi đi đâu.

Tuy bị bất ngờ với phản kháng mạnh mẽ, cô nàng cán bộ vẫn nói cứng :

-Tôi nghi ngờ nên cần đem những thùng này vào kho để kiểm soát.

Chị bình tĩnh chỉ vào cái máy dò hành lý hỏi:

-Cái máy này có hoạt động không?

-Đương nhiên là có.

-Tôi tưởng nó không còn hoạt động thì vứt nó đi cho rồi. Thế này giờ chị có làm việc không?

-Đương nhiên là tôi cũng đang làm việc.

-Nếu làm việc thì chị có nhìn vào màn hình máy không? Nếu nhìn thì chị cũng đã biết hành lý tôi chứa đựng những gì. Tại sao chị dám đòi đẩy hành lý của tôi vào kho của chị. Chị định tịch thu hành lý của tôi hả?

Câu chuyện trở nên gay gắt, mọi người hình như đều đổ dồn mắt, lắng tai nghe cuộc đối thoại giữa hai “nữ hổ”. Tôi tò mò quan sát chị kỹ hơn. Trông chị còn khá trẻ, có lẽ chưa tới 40, dáng người nhỏ nhắn, xem chừng không hơn 100 pounds. Mắt to, mũi cao, da trắng, phải công nhận là chị thuộc loại “người đẹp”, giọng nói miền Trung lai Nam dễ nghe, nhỏ nhẹ nhưng cứng cỏi, biểu lộ người có học và có bản lĩnh, chẳng dễ gì bắt nạt..

Bị hỏi dồn liên tục, cô cán bộ lộ rõ vẻ bất ngờ, mặt biến sắc xuống giọng chống chế:

-Tôi không có ý tịch thu hành lý của chị, tôi bảo đẩy vào kho của nhà nước để kiểm soát chứ không phải kho của tôi.

Trong khi cô cán bộ dục giọng lại thì chị càng cương quyết hơn:

-Tôi cần gặp cán bộ lớn nhất ở đây. Chị không được đẩy hành lý của tôi đi đâu hết. Chị muốn kiểm soát thì cứ việc mở ra ngay tại đây. Tôi cấm chị đem hành lý của tôi đi chỗ khác. Chính sách nhà nước kêu gọi Việt kiều về quê, giúp xoá đói giảm nghèo, tôi tốn bao nhiêu tiền mua quần áo về tặng cho người nghèo mà chị lại muốn đem vào kho của chị là sao? Chị muốn đi ngược lại chính sách của nhà nước à?

Bất ngờ bị dồn cho một thôi một hỏi bằng những lời lẽ quá “nặng ký” trước bao con mắt chăm chú theo dõi, cô cán bộ mặt tái xám, lúng túng chưa biết trả lời thế nào thì vừa lúc một nam cán bộ mặc sắc phục đeo lon Thiếu Tá từ đầu bước vội đến nói nhỏ vào tai cô ta vài câu rồi quay qua dục giọng dàn xếp:

-Thôi được rồi, chị cứ đem hành lý đi đi.

Vừa nói vừa ra lệnh cho mấy tên trẻ tuổi quanh đó và đích thân cán bộ này cũng phụ giúp đẩy hành lý của chị nhanh ra cổng. Những người đi sau tự nhiên được hưởng mọi sự dễ dàng, được cho đi qua nhanh chóng, chẳng bị hỏi han chi. Ai nấy đều cảm thấy nhẹ nhõm, thù vị và không khỏi thâm cảm ơn người phụ nữ thông minh, can đảm.

Thời gian qua mau, lại đến ngày trở về Mỹ. Để phòng mọi bất trắc, gia đình tôi ra phi trường sớm hơn 2 tiếng đồng hồ. Đến sớm nên làm thủ tục giấy tờ, gửi hành lý khá nhanh chóng. Lên đến phòng đợi vẫn còn hơn cả tiếng. Khoảng 20 phút trước giờ lên phi cơ thì bỗng dưng nghe loa phóng thanh gọi lớn tên 5 người đến quầy kiểm soát gấp, 2 vợ chồng tôi đều có tên trong số đó. Đến nơi thì cô cán bộ lạnh lùng nói:

-Hành lý quý vị có vấn đề nên cần xuống gặp hải quan.

Rồi cô ta bảo tụi tôi đi theo 1 cán bộ mặc sắc phục.

Một ông trung niên đi trước tôi bực bội la toáng lên:

-Hải quan Việt Nam lộn xộn quá. Tôi đi khắp nơi chẳng bao giờ gặp phiền phức như thế này. Về đến Mỹ cũng rất dễ dàng. Tại sao cứ về đến Việt Nam thì bị khó dễ?

Anh chàng cán bộ dẫn đường mặt mũi khá trẻ vội phân trần:

-Chú ơi, tụi cháu cũng rất khổ vì mấy vụ này. Cháu chỉ có nhiệm vụ hướng dẫn mọi người xuống hải quan nhưng cứ bị đổ mọi giận dữ lên đầu.

Thật ngạc nhiên vì lần đầu tiên nghe được lời nhỏ nhẹ phân trần từ một cán bộ mặc sắc phục, tôi đề nghị với tất cả:

-Được rồi, mình cứ bình tĩnh xuống đó coi họ làm gì. Chúng ta cứ đồng lòng, nhất định không để họ làm khó dễ, đòi ăn hối lộ.

Trên đường đi, cô vợ nhát gan của tôi lo lắng nói nhỏ “Anh ơi, chết rồi, mình có mấy chai mắm tôm chua với một số DVD cô em anh gửi mua, thế nào cũng bị khó dễ. Hay là cho tụi nó ít tiền cho rồi”. Tôi bực mình nói liên “Không! Nhất định không cho một đồng nào hết. Mấy thứ đó có phải đồ quốc cấm đâu mà sợ” Cô nàng vẫn lo lắng “Thế lỡ tụi nó cứ đòi tịch thu thì sao?” “Giỡn hoài, muốn tịch thu của anh đâu phải dễ. Anh sẽ đấu lý tới cùng. Anh sẽ đòi hỏi phải trưng ra giấy tờ chỉ rõ những món nào không được đem ra khỏi Việt Nam chớ. Không có giấy tờ, văn bản thì làm sao tịch thu của mình được. Mỹ không cấm đem mắm vào mà Việt Nam lại cấm mang mắm đi thì thật là vô lý”

Đọc đường, lại phải đi qua một trạm kiểm soát giấy tờ nữa. Không hiểu sao, sau khi

xem giấy tờ của cả nhóm thì cán bộ trạm này lại bảo hải quan vừa gọi lên cho biết 4 người trong nhóm có thể trở về phòng đợi, chỉ còn lại 1 cô gái khoảng 18 tuổi phải tiếp tục theo cán bộ xuống hải quan.. Bị trợ trợ, cô bé lo sợ quay qua hỏi ý kiến, cầu cứu vợ tôi. Sau vài câu hỏi han mới biết đây là 1 cô học trò người Việt đi một mình và không hiểu nhiều tiếng Việt. Cô nói trong hành lý cũng có một số DVD. Vợ tôi trấn an là không sao đâu, họ chỉ muốn làm tiền thôi. Cô bé càng sợ, cho biết cô không còn tiền Việt Nam. Vợ tôi dúm vợ từ 20 ngàn vào tay cô bé trước khi bước đi.

Nghe kể lại, tôi bực mình:

-Anh đã bảo không muốn hỏi lộ mà sao em còn dạy cô ta hỏi lộ?

-Tại em thấy tôi nghiệp, cô ta không biết tiếng Việt thì làm sao cãi lý với tụi cán bộ.

-Thì tụi cán bộ cũng đâu biết tiếng Anh, làm sao mà khó dễ cô bé được?

Khi chúng tôi đi trở lại phòng đợi thì mọi người đã lên phi cơ gần hết và loa phóng thanh đang đọc tên 3 hành khách khác yêu cầu đến quầy kiểm soát gấp vì phi cơ sắp khởi hành. Từ xa 3 người đang đi nhanh lại. Tôi quay nhìn thì ngạc nhiên khi thấy đi đầu chính là người phụ nữ mảnh mai đầy can đảm hôm nọ. Tò mò, tôi nán lại chờ xem có màn gì "vui" không. Chị bước nhanh nhưng về mặt bình thần đưa passport cho cán bộ kiểm soát. Có lẽ vì mở ra không thấy có gì kẹp bên trong, anh ta lộ vẻ không vui, nhìn chị một chút rồi lạnh lùng ra lệnh:

-Yêu cầu chị bỏ mũ ra.

Chị tỉnh bơ trả lời:

-Tôi thấy không có luật nào buộc hành khách phải bỏ mũ trước khi lên phi cơ hết.

Nói xong chị vẫn đứng yên. Chuyện bỏ mũ ra cũng không có gì quan trọng, nhưng có lẽ vì thái độ hống hách, bất lịch sự của tên cán bộ khiến chị bực mình, không chịu thua. Tên này cũng tỏ vẻ nóng mặt, gằn giọng nhắc lại:

-Tôi yêu cầu chị bỏ mũ ra.

Chị cười trả lời:

-Tôi chỉ sợ lấy mũ ra, thấy tóc tôi đẹp quá anh té xỉu đó thôi

Vừa nói chị vừa nâng cao chiếc mũ nhỏ nhấn khỏi đầu rồi lại bỏ xuống ngay chứ không lấy hẳn mũ ra, vừa để chứng tỏ chị không có gì trong tóc và cũng vừa để biểu lộ thái độ không chịu thua.

Tên cán bộ càng tức giận hơn:

-Vậy yêu cầu chị đứng qua một bên chờ, để tôi làm việc với mấy người kia trước rồi sẽ giải quyết với chị sau.

Không ngờ chị cũng chẳng vừa:

-Tôi không bước đi đâu hết. Tôi đến trước thì anh phải giải quyết với tôi trước. Chừng nào xong thì mới tới những người khác. Yêu cầu cho tôi biết giấy tờ của tôi có vấn đề gì không ổn?.

Mọi người chung quanh đều giật mình khi thấy câu chuyện chẳng có gì mà bỗng dưng trở nên căng thẳng, bế tắc. Ai cũng tò mò, hồi hộp không biết chuyện gì sẽ tiếp theo đây khi mà đã tới giờ máy bay sắp sửa cất cánh.

Tên cán bộ mặt đanh lại, rất tức giận, ngần ngừ suy nghĩ. Trong khi đó nét mặt chị trông vẫn bình thản, khoẻ miệng còn như điểm một nụ cười nhẹ trên chòm. Có lẽ hẳn cũng nhận ra rằng chẳng thể làm gì được người phụ nữ cương cứng nhưng hữu lý này nên cuối cùng đành phải hằm hằm lấy giấy tờ lại cho chị và để chị bước qua.

Mọi người đều thở phào nhẹ nhõm, lần lượt đưa giấy tờ và bước cả vào phi cơ.

Vào trong, dò tìm chỗ ngồi thì tôi chợt ngạc nhiên thích thú khi thấy chị đang ngồi xuống ngay cùng hàng ghế với tụi tôi. Vừa ngồi, tôi vừa cười, mở lời làm quen:

-Xin chào người phụ nữ vô cùng can đảm.

Chị hơi ngạc nhiên nhìn tôi rồi cũng cười trả lời:

-Can đảm gì đâu anh, khó ưà thì có.

Tôi cười nói nhỏ:

-Có lẽ chỉ khó ưà với Việt cộng thôi, còn đám “Việt kiều” tụi tôi thì thấy chị rất can đảm và dễ ưà.

-Trời đất, em tưởng anh thấy em dữ như vậy thì cần tránh xa chứ.

-Ồ, không đâu, tôi càng thấy vui được ngồi gần chị để hỏi han thêm nhiều chuyện.

Chị bật cười, tinh nghịch trả lời:

-Bộ bây giờ đến phiên anh muốn làm công an thẩm vấn hả?

-Không có đâu. Tôi thấy công an là sợ gần chết, làm sao dám đóng vai công an. Và lại, tôi mà là công an thật thì thấy chị là chạy xa chứ làm gì dám hỏi han.

-Anh nói quá, làm như em là cộp cái không bằng.

-Không phải vậy. Tại chị không biết đó thôi. Tôi may mắn về chơi cùng thời gian với chị nên đã được chứng kiến cả hai lần chị đối đầu với cán bộ hải quan và lần nào cũng thắng.

Chị ngạc nhiên, trố mắt nhìn tôi, rồi lấy hai tay bụm mặt, duyên dáng cười nói:

-Chết rồi, lần nào gặp anh cũng thấy em như “bà Chằng Lửa”, mắc cỡ quá!

Nói chuyện xã giao một chút, muốn tạo không khí thoải mái hơn, tôi cười đề nghị:

-Thú thật nhìn chị quá trẻ, tôi sợ rằng gọi mãi tiếng “chị” là không công bằng cho chị chút nào. Gọi bằng “cô” thì nghe rất khách sáo. Tôi có thể gọi chị bằng tên được không?

Chị nhìn tôi một chút rồi bật cười:

-Đây là tự anh nhận là mình già đó nhé. Thật chưa thấy ai hỏi tên phụ nữ khéo như anh.

Tôi cũng bật cười theo:

-Ok, vậy tên chị là gì nào để tôi gọi.

-Mai Ly.

-Ừa, vậy Mai Ly cùng họ Mai với tôi à?

Chị cười tinh nghịch:

-Không, em là họ nhà vua, tên là Mai Ly chứ không phải cùng họ Mai với anh.

-Thì họ Mai tôi cũng có thời làm vua chứ bộ.

Sau một lúc chuyện trò vui vẻ, tôi mới từ từ hỏi:

-Mai Ly qua Mỹ lâu chưa?

-Dạ, cũng hơi cũ rồi.

-Vậy Mai Ly còn từng sống với cộng sản không?

-Có chứ, hồi cộng sản vô gia đình em kẹt lại, ba em là sĩ quan An Ninh Quân Đội nên cũng bị bắt đi tù cải tạo. Còn lại mẹ và mấy anh chị em, đời sống nhiều khi rất khó khăn.

-Thế gia đình Mai Ly sinh sống bằng cách nào?

-Thì cũng phải bươn chải mà sống như bao triệu dân miền Nam khác.

-Có lúc nào khá không?

-Cũng có. Mới đầu thì khổ lắm, nhưng từ từ học khôn. Có thời gian gia đình em mở quán ăn ở Vũng Tàu, trên đường Trần Hưng Đạo, ngay bãi trước. Lúc đó đã có một quán phở tên Phở Hà Nội của một bà Bắc kỳ. Gia đình em mở quán lấy tên Quán Huế bán cả phở lẫn bún, cơm, miến ngay bên cạnh. Mỗi khi các xe du lịch hay xe gắn máy từ mọi nơi rà lại, thấy mấy chị em chào đón vui vẻ thì đều qua bên quán tụi em hết.

-Vậy mà bà ta để yên cho Mai Ly à?

-Đâu có, bà ta dữ lắm, cứ chạy ra ngoài đứng chửi tục tĩu hoài.

Tôi cười trêu:

-Chửi nhau là bà ta thua chắc rồi. Một mình Mai Ly bà ta cũng đủ chết, huống chi cả mấy chị em cùng hè nhau chửi thì bà ta chạy có cờ.

Mai Ly cười hiền đáp:

-Đâu có anh. em chi biết nói lý lẽ chứ không biết chửi. Mà có muốn cũng không chửi lại mấy bà Bắc kỳ Hà Nội đó đâu.

-Thế rồi gia đình Mai Ly làm sao?

-Mấy anh chị em đặt một máy hát nhỏ trên bàn ráp ranh giới với bàn của họ, hát nhạc thật lớn chĩa qua quán bà ta. Thành ra bà chửi gì tụi em đâu có nghe mà chỉ có bên bà nghe thôi.

Được dịp , tôi lái qua chuyện mà tôi vẫn thắc mắc:

-Có phải vì thế mà Mai Ly ghét cộng sản không?

-Sao anh hỏi vậy?

-Tôi thấy thường người ta ngán, tránh có chuyện với tụi cán bộ hải quan, nhưng Mai Ly thì ngược lại, hình như Mai Ly thích “kiếm chuyện” với tụi nó phải không?

Suy nghĩ một chút, Mai Ly trả lời:

-Anh nói có phần đúng. Em rất ghét thái độ hống hách, muốn làm tiền của tụi nó. Em về nhiều lần rồi chứ. Lần nào em cũng kiếm chuyện và mong đụng độ với tụi nó và lần nào em cũng thắng 100 phần trăm.

-Bộ Mai Ly không sợ bị tụi nó làm khó sao?

-Có gì mà phải sợ chứ. Mình về thăm thân nhân và giúp đỡ người nghèo, có mang đồ quốc cấm về đâu mà phải sợ, phải để cho tụi nó bắt nạt.

-Nhưng nhiều người vẫn sợ, vẫn cứ hối lộ.

-Thì tại họ dại, làm cho tụi nó quen thói hối lộ và bắt nạt. Em chưa bao giờ bỏ một đồng xu nào trong passport hết. Em nói thật, chỉ cần 100 người làm như em là sẽ hết sạch cái vụ tham nhũng, hối lộ tại phi trường.

-Thế có bao giờ Mai Ly bị làm tiền ở hải quan chưa?

-Có chứ. Một lần em đứng xếp hàng trả visa và làm thủ tục trở về Mỹ. Có lẽ vì không kẹp tiền trong giấy tờ nên bà cán bộ muốn kiếm chuyện, lớn tiếng hỏi “Chiếc nhẫn hộ soạn chị đeo là mấy cara vậy?” Bà ta tưởng em sợ, nào ngờ em hỏi ngược lại “Chị hỏi để làm gì vậy? Tôi có khai trình những gì đem vô, đem ra khỏi nước trong giấy khai báo rõ ràng rồi. Ông cán bộ ngồi bên cạnh nói nhỏ “Thôi chị cho chút lì xì đi” Em trả lời rất vô tư “Ở ngoài đi đâu cũng gặp người nghèo xin tiền, bà con cũng xin tiền nên vô tới đây tôi hết tiền rồi, không còn đồng nào để cho cán bộ, thông cảm nhen cán bộ. Cũng có lần sau khi đã check in và đã cho hành lý qua máy rà soát, cân ký đầu đó xong xuôi, em trở ra ngoài đứng trò chuyện tiếp với bà con cho đến khi nghe gọi tên mới chạy vô (em luôn luôn như vậy mỗi khi ra phi trường trở về) Lần này đang chuẩn bị chạy lên thang máy, bất ngờ một cô cán bộ gọi ngược lại, dẫn em vô trong sâu một tí và chỉ một thùng hàng có tên em. Mới đầu em cũng giật mình, nghĩ rằng đã trễ rồi mà còn gặp rắc rối nhưng rồi lấy lại bình tĩnh ngay vì em đã quá rành các chiêu làm tiền của cán bộ phi trường. Cô ta nói trong thùng hàng của em có gói bột gì màu đen đen, cần phải tháo thùng ra để kiểm soát, và cô ta dọa tiếp ngay “Nếu tháo ra sẽ trễ chuyến bay của chị đó” Em trả lời “Đó là cà phê bà con cho làm quà. Nếu mở thùng ra, không có hàng quốc cấm mà trễ chuyến bay của tôi thì cán bộ phải chịu hoàn toàn trách nhiệm” Cô ta đổi giọng “Thôi chị cho 20 đô la đi để tôi đưa cho anh kiểm hàng để khỏi phải khai thùng hàng của chị” Em mỉm cười trả lời “Chị làm việc kiểu gì kỳ vậy? Chị nghi có hàng quốc cấm mà không cho kiểm soát và còn xin tiền hối lộ. Tôi không có tiền cho và cũng không muốn cho. Thôi chị cứ xé thùng ra kiểm tra cho kỹ đi. Nếu thật sự tôi mang hàng lậu thì sao?” Lúc đó tự dưng cô nàng đổi giọng năn nỉ “Thôi chị đi đi, lên thang máy đi, để em cho thùng hàng lên máy bay kéo trễ” HAAAAAAAAAAAA! Lại chiến thắng về vang.

-Trời đất, khó có ai mà gan lì như Mai Ly. Thường thì mọi người đều e dè khi nói chuyện với tụi nó.

-Không phải lì mà là hiểu luật, hiểu tâm lý tụi nó. Tụi nó đòi hối lộ là tụi nó gian, tụi nó phải sợ mình là người ngay chứ sao lại có chuyện người ngay đi sợ kẻ gian. Chính vì sự sợ hãi vô lý của nhiều người mới tạo ra cái thói hống hách, coi thường người dân

của đám công an, cán bộ. Anh nghĩ có phi lý không chứ khi mà mình làm việc quần quật, đổ mồ hôi để có tiền rồi tự dưng phải dâng cho tụi nó ăn? Đã thế, chúng không cảm ơn, mà ngược lại chính mình lại còn phải khúm núm trước chúng nữa. Mình phải hiểu rằng không phải dễ gì mà được cái chức vụ làm việc tại hải quan. Em tin chắc rằng tụi nó cũng phải hối lộ, ân huệ sao đó mới ngồi được cái ghế đó, làm sao chúng dám để mắt. Chúng chỉ dám dọa nạt, bắt chẹt những người nhát gan thôi, không dại gì cãi cọ, to chuyện với những người tỏ ra cứng cỏi, không sợ sệt. Tiếc rằng nhiều người không nghĩ ra như vậy?

Càng nói chuyện tôi càng thấy mến phục Mai Ly. Con người bình thường nói chuyện rất vui vẻ, nhỏ nhẹ, nhưng khi “đụng trận” thì thật cứng cỏi, quyết liệt, và khi lý luận thì thật sắc bén, thâm trầm.

Tôi chợt cảm thấy mình may mắn, chuyến đi này đã được gặp một nữ anh thư, một con cháu đích thực của Bà Trưng, Bà Triệu. Mong rằng Mai Ly làm ăn khấm khá để có thêm nhiều dịp qua lại các phi trường Việt Nam.

-